

ĮSTATYŲ PROJEKTAI Nr.: TAP-25-1656 TAIS-25-7764(4)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ APLINKOS APSAUGOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS ĮSTATYMO NR. IX-1607 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-115 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ VALSTYBINIUS GAMTOS IŠTEKLIUS ĮSTATYMO NR. I-1163 11 STRAIPSNIO 1 DALIES PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-116 (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
<i>Pateikimo Seimui terminas 2025-05-02</i>	<i>Aplinkos ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narių I. Gelažnikienės, L. Jonausko ir kitų iniciuotu Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo Nr. VIII-1607 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XVP-115 siūloma papildyti ir finansuoti savivaldybių vykdomas aplinkos apsaugos priemones, numatant galimybę finansuoti saulės šviesos energijos elektrinių, jų technologinių įrenginių įsirengimui ar saulės elektrinių, jų technologinių įrenginių dalies iš saulės elektrinių parkų įsigijimui.

Seimo narių I. Gelažnikienės, L. Jonausko iniciuotu Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 11 straipsnio 1 dalies pakeitimo įstatymo projektu Nr. XVP-116 siūloma, kad mokestis už valstybinius gamtos išteklius, išskyrus mokestį už medžiojamųjų gyvūnų išteklius, įskaitomas: 60 procentų – į valstybės biudžetą, 40 procentų – į savivaldybės, kurios teritorijoje išgaunami gamtos ištekliai, biudžetą ir naudojamas Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiajai programai finansuoti.

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymas (toliau – Įstatymas) nustato Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų šaltinius ir jų naudojimo tvarką. Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos tikslas – finansuoti savivaldybių vykdomas aplinkos apsaugos priemones, numatytas šio Įstatymo 4 straipsnyje.

Įstatyme aptartos galimos finansuoti Specialiosios aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų priemonės, tačiau inovatyvios priemonės, susijusios su atsinaujinančiais ištekliais nėra paminėtos, todėl papildžius minėtomis priemonėmis, savivaldybėms atsirastų teisinė galimybė prisidėti prie atsinaujinančių išteklių diegimo ir skatinimo, siekiant nustatytų rodiklių, kuriant teigiamą ekonominę naudą bei tausojant aplinką, jos išteklius.

Šiuo metu mokestis už valstybinius gamtos išteklius, išskyrus mokestį už medžiojamųjų gyvūnų išteklius, įskaitomas: 80 procentų – į valstybės biudžetą, 20 procentų – į savivaldybės, kurios teritorijoje išgaunami gamtos ištekliai, biudžetą ir naudojamas Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiajai programai finansuoti.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimo projektu siūloma:

1. **Iš esmės pritarti** Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo Nr. IX-1607 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-115 **siekiui išplėsti Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – SAARSP) lėšomis finansuotinių priemonių apimtį, tačiau pasiūlyti Seimui šio įstatymo projekto nesvarstyti**, kadangi siekdama didinti savivaldybių savarankiškumą įgyvendinant aplinkos apsaugos tikslus vietos lygmeniu: nustatyti visuomenės įtraukimo į savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšų skirstymą teisinius pagrindus, atsakyti perteklinės lėšų panaudojimo kontrolės, išgryninti tikslus, kuriems gali būti naudojamos nurodytos lėšos, Vyriausybė planuoja parengti ir Seimui pateikti Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo Nr. IX-1607 pakeitimo įstatymo projektą **2026 m. II ketvirtį**;

2. **Iš esmės pritarti** Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 11 straipsnio 1 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-116 (toliau – MUVGIĮ projektas) **siekiui užtikrinti efektyvų aplinkosauginių priemonių finansavimą, tačiau pasiūlyti Seimui MUVGIĮ projekto nesvarstyti**, kadangi, atsižvelgdama į būtinybę sistemiskai peržiūrėti ir keisti Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymą Nr. I-1163, Vyriausybė planuoja parengti ir **2026 m.** Seimui pateikti Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 pakeitimo įstatymo projektą, kurį priėmus bus nustatytas subalansuotas mokesčio ir su juo susijusių sumų administravimo ir paskirstymo mechanizmas.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Nutarimo projektas suinteresuotoms institucijoms teiktas derinti tris kartus;
- Patikslintam pagal pirmojo derinimo su suinteresuotomis institucijomis gautas pastabas Nutarimo projektui pastabą pateikė Lietuvos savivaldybių asociacija, nurodyma, kad nepritaria „Nutarimo projekte siūlomai nuostatai įstatymų projektų Seime nesvarstyti, motyvuojant planuojama sisteminė įstatymų peržiūra“. Nutarimo projektą be pastabų suderino Teisingumo ministerija, Finansų ministerija, Aplinkos apsaugos departamentas.
- Po antrojo derinimo patikslintą Nutarimo projektą Aplinkos ministerija pateikė derinti suinteresuotoms institucijoms trečią kartą. Šio derinimo metu išvados nepateikė Finansų ministerija. Todėl Aplinkos ministerija, atsižvelgdama į tai, kad nėra Finansų ministerijos išvados, ir tai, kad Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo pakeitimo projektu siūloma pakeisti valstybės ir savivaldybių biudžetų perskirstymo procentinį santykį, kartu įvertinus Teisingumo ministerijos išvadoje pateiktas pastabas, po papildomų svarstymų nusprendė Vyriausybei teikti antrojo derinimo Nutarimo projektą (TAIS Nr. 25-7764(2)), kuriam Finansų ministerija ir Teisingumo ministerija pastabų neturėjo.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2025 m. gruodžio 22 d. išvadoje Nr. NV-3044 pateikia keletą techninio pobūdžio pastabų ir pasiūlymų.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlytina Nutarimo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. gruodžio 22 d. išvadoje Nr. NV-3044 pateiktas pastabas ir pasiūlymus, ir Vyriausybės posėdyje.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Jurgita Gaižiūnienė

Ekonomikos politikos grupė, vyresnioji patarėja